

Frumvarp til laga um þjónustuviðskipti

I. kafli

Tilgangur, gildissvið og skilgreiningar

1. gr.

Tilgangur

Tilgangur laga þessara er að auðvelda þjónustuveitendum að veita þjónustu innan Evrópska efnahagssvæðisins.

2. gr.

Gildissvið

Lög þessi gilda um alla þjónustu sem ekki er sérstaklega undanskilin gildissviði laganna.

Lög þessi gilda um þjónustuveitendur:

1. sem eru með staðfestu í öðru EES ríki og vilja öðlast staðfestu, eða eru með staðfestu á Íslandi,
2. sem eru með staðfestu í öðru EES ríki og vilja veita þjónustu á Íslandi án þess að vera með staðfestu hér á landi.

Lög þessi gilda ekki um:

1. þjónustu í almannabágu sem er ekki af efnahagslegum toga,
2. fjármálaþjónustu,
3. rafræna fjarskiptaþjónustu og fjarskiptanet sem og aðstöðu og þjónustu því tengdu,
4. þjónustu á sviði flutninga og tengda starfsemi,
5. starfsmannaleigur,
6. heilbrigðisþjónustu,
7. hljóð- og myndmiðlunarþjónustu,
8. fjárhættuspil,
9. starfsemi í tengslum við meðferð opinbers valds,
10. félagsþjónustu,
11. öryggisþjónustu á vegum einkaaðila,
12. þjónustu lögbókenda og fulltrúa sýslumanna sem skipaðir eru af hinu opinbera.

Lög þessi fjalla ekki um:

1. aukið frelsi í þjónustu sem hefur almenna efnahagslega þýðingu og bundin er við opinbera aðila eða einkaaðila né afnám einkaréttar á sviði þjónustustarfsemi,
2. einkavæðingu opinberra stofnanna sem veita þjónustu,
3. aðstoð sem veitt er í EES-ríki og fellur undir samkeppnisreglur EES – samningsins sbr. lög nr. 2/1993,
4. frelsið til að ákveða hvað skuli vera þjónusta sem hefur almenna efnahagslega þýðingu,
5. skipulag og fjármögnun þjónustu sem hefur almenna efnahagslega þýðingu í samræmi við EES-reglur um ríkisaðstoð og þær sérstöku reglur er um hana gilda,
6. ráðstafanir, í samræmi við EES-reglur til að vernda eða stuðla að margbreytileika menningar og tungumála eða fjölbreyttri fjölmiðlun,
7. refsirétt,
8. vinnurétt, þ.m.t. réttinn til að semja um og framfylgja kjarasamningum og almannatryggingarlöggjöf,
9. nýtingu grundvallarréttinda,
10. skattarétt,
11. alþjóðlegan einkamálarétt,

Ráðherra er heimilt að kveða nánar á um gildissvið í reglugerð.

3. gr.
Skilgreiningar

Í þessum lögum merkir:

1. *Þjónusta*: öll sjálfstæð atvinnustarfsemi er lýtur að þjónustuveitingu, sem að öllu jöfnu er veitt gegn þóknun, eins og um getur í 37. gr. EES-samningsins sbr. lög nr. 2/1993.
2. *Þjónustuveitandi* :
  - a. einstaklingur, sem er ríkisborgari í EES-ríki, og býður þjónustu,
  - b. lögaðili, samkv. 34. gr. EES-samningsins sbr. lög nr. 2/1993, sem hefur staðfestu í EES-ríki og býður þjónustu.
3. *Þjónustuviðtakandi* :
  - a. einstaklingur, sem er ríkisborgari í EES-ríki eða nýtur góðs af réttindum sem honum eru veitt með EES-gerðum, og nýtir sér eða óskar eftir að nýta sér þjónustu,
  - b. lögaðili, samkv. 34. gr. EES-samningsins sbr. lög nr. 2/1993, sem hefur staðfestu í EES-ríki, og nýtir sér eða óskar eftir að nýta sér þjónustu.
4. *Staðfesta*: þar sem raunveruleg atvinnustarfsemi þjónustuveitanda fer fram, samkv. 31. gr. EES-samningsins sbr. lög nr. 2/1993, í ótiltekin tíma og í traustu grunnvirki þaðan sem þjónustan er í reynd veitt.
5. *Fyrirkomulag leyfisveitinga*: hver sú málsmeðferð þar sem gerð er krafa um að þjónustuveitandi eða viðtakandi geri ráðstafanir í því skyni að fá formlega ákvörðun eða óbeina ákvörðun frá lögbæru yfirvaldi um að fá að veita eða nota þjónustu.
6. *Krafa*: hver sú skuldbinding, bann, skilyrði eða takmörkun sem kveðið er á um í lögum og stjórnsýslufyrirmælum EES-ríkjanna eða vegna dómaframkvæmdar, stjórnsýsluvenju, reglna fagfélaga, eða vegna sameiginlegra reglna sem fagsamtök og aðrar fagstofnanir hafa samþykkt á grundvelli lagalegs sjálfstæðis. Reglur sem kveðið er á um í kjarasamningum sem aðilar vinnumarkaðarins semja um skulu ekki teljast kröfur í þessu sambandi.
7. *Lögbært yfirvald*: hver sá aðili sem gegnir hlutverki eftirlits- eða stjórnvalds í EES-ríki í tengslum við þjónustustarfsemi þ.m.t. dómstólar þegar þeir gegna eftirlits- eða stjórnvaldshlutverki, fagfélög, fagsamtök eða aðrar fagstofnanir sem á grundvelli lagalegs sjálfstæðis setja sameiginlegar reglur um aðgang að þjónustustarfsemi eða því að stunda hana.
8. *Lögvernduð starfsgrein*: starfsréttindi sem aflað er á grundvelli menntunar eða hæfni og staðfest er af þar til bæru stjórnvaldi með útgáfu leyfis, löggildingar eða sérstakrar viðurkenningar, sem nánar er mælt fyrir um í lögum.
9. *Starfsábyrgðartrygging*: váttrygging sem þjónustuveitandi tekur vegna hugsanlegrar skaðabótaábyrgðar gagnvart viðtakendum og ef við á, þriðja aðila, sem rekja má til þjónustunnar.
10. *Þverfagleg starfsemi*: þegar þjónustuveitandi stundar fleiri en eina tegund starfsemi.
11. *Markaðssetning*: hver sú aðgerð sem ætlað er að kynna, beint eða óbeint, vörur, þjónustu eða ímynd fyrirtækis, samtaka eða einstaklings sem leggur stund á starfsemi á sviði viðskipta, iðnaðar, iðnar eða lögverndaða starfsgrein.

II. kafli

Aðgengi að þjónustu, kröfur til skjala og réttur til upplýsinga

4. gr.

Upplýsinga- og þjónustuveita

Þjónustuveitendur skulu geta sótt um leyfi til að stunda starfsemi sína á Íslandi og lokið öllum nauðsynlegum formsatriðum og málsmeðferð er lýtur að leyfisveitingu, rafrænt í gegnum upplýsinga- og þjónustuveitu.

Ákvæði 1. mgr. um rafræna málsmeðferð gildir ekki um skoðun á húsnæði þar sem þjónusta er veitt, búnaði sem þjónustuveitandi notar eða áþreifanlega skoðun á getu þjónustuveitanda, ráðvendni hans eða starfsmanna sem hann ber ábyrgð á.

5. gr.
Kröfur til skjala

Ef leyfisveitandi krefst þess að þjónustuveitandi eða viðtakandi leggi fram vottorð eða hvers kyns staðfestingu á því að tiltekið skilyrði sé uppfyllt, skal leyfisveitandinn viðurkenna skjöl frá öðrum EES-ríkjum sem þjóna sama tilgangi og þar sem skýrt kemur fram að skilyrðið sé uppfyllt.

Óheimilt er að krefjast þess að skjal frá öðru EES-ríki sé frumrit, staðfest endurrit eða löggilt þýðing nema slík krafa sé rökstudd með vísan til brýnna almannahagsmuna.

Leyfisveitanda er heimilt að krefjast þess að þjónustuveitandi eða viðtakandi leggi fram ólöggilta þýðingu skjala á íslensku

Ráðherra er heimilt að kveða á um í reglugerð að ákveðin tegund skjala sé undanþegin kröfum þessarar greinar.

6. gr.
Réttur til upplýsinga

Eftirfarandi upplýsingar skulu vera aðgengilegar þjónustuveitendum og viðtakendum þjónustu rafrænt í gegnum upplýsinga- og þjónustuveitu:

1. hvaða skilyrði þjónustuveitendur þurfa að uppfylla til að geta veitt þjónustu á Íslandi,
2. upplýsingar um hvernig hægt er að hafa samband við þau lögbæru yfirvöld sem bera ábyrgð á veitingu leyfis til að stunda þjónustu,
3. upplýsingar um leiðir og skilyrði fyrir því að fá aðgang að opinberum skráum og gagnagrunnum um þjónustuveitendur og þjónustu,
4. upplýsingar um þær úrlausnarleiðir sem alla jafna eru tiltækar komi upp ágreiningur,
5. upplýsingar um hvernig unnt er að ná sambandi við samtök eða stofnanir, önnur en lögbær yfirvöld, þar sem þjónustuveitendur eða viðtakendur geta fengið hagnýta aðstoð.

Þjónustuveitendur og viðtakendur skulu eiga rétt á aðstoð með rafrænum hætti í formi almennra upplýsinga um almenna túlkun og beitingu þeirra skilyrða sem um getur í 1. tl. 1. mgr. þessarar greinar. Lögbær yfirvöld skulu bregðast við beiðni um upplýsingar svo fljótt sem auðið er.

III. kafli
Staðfesturéttur þjónustuveitanda og leyfisveitingar

7. gr.
Gildissvið kaflans

Ákvæði III. kafla laga þessara gilda þegar þjónustuveitandi af EES-svæðinu hyggst veita þjónustu með staðfestu á Íslandi.

8. gr.
Skilyrði fyrir veitingu leyfis

Aðgangur að því að veita þjónustu á Íslandi skal ekki háður leyfum nema það fyrirkomulag sé án mismununar, nauðsynlegt vegna brýnna almannahagsmuna og meðalhófs sé gætt.

Ef aðgangur að því að veita þjónustu er háður leyfum í samræmi við 1. mgr. skal fyrirkomulag við veitingu leyfis vera, skýrt, ótvírátt, hlutlægt, gagnsætt og aðgengilegt. Þá ber einnig að birta fyrirfram fyrirkomulag við leyfisveitingar.

Óheimilt er að binda leyfi fyrir nýrri starfstöð jafngildum eða í meginatriðum sambærilegum skilyrðum eða eftirliti og þjónustuveitandi hefur nú þegar þurft að undirgangast í öðru eða sama EES-ríki.

Ef takmarka á leyfi fyrir því að veita þjónustu við ákveðin landsvæði skal það rökstutt með vísan til brýnna almannahagsmuna.

9. gr.

Gildistími leyfa

Óheimilt er að veita leyfi til takmarkaðs tíma nema:

1. Leyfið endurnýst sjálfkrafa eða endurnýjun sé aðeins háð því að skilyrði séu áfram uppfyllt,
2. fjöldi tiltækra leyfa sé takmarkaður með vísan til brýnna almannahagsmuna,
3. hægt sé að réttlæta takmarkaðan gildistíma með vísan til brýnna almannahagsmuna.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. þessarar greinar er leyfisveitanda heimilt að krefjast þess að þjónustuveitandi hefji í reynd starfsemi sína innan ákveðins tíma eftir að hann öðlast leyfi.

Þjónustuveitendum er skylt að upplýsa viðeigandi lögbær yfirvöldum um:

1. stofnun dótturfélaga með starfsemi sem fellur innan gildissviðs leyfisins,
2. breytingar á aðstæðum þjónustuveitanda sem leiða til þess að skilyrði leyfisins eru ekki lengur uppfyllt.

Ef fjöldi leyfa í tiltekinni starfsemi er takmarkaður vegna skorts á tiltækum náttúruauðlindum eða tæknigetu skal leyfisveitandi birta fyrirfram við hvað verður stuðst við mat á umsækjendum til að tryggja óhlutdrægni og gagnsæi við valið. Ef fjöldi leyfa er takmarkaður skal veita leyfi til takmarkaðs tíma og óheimilt er að láta leyfið endurnýjast sjálfkrafa né fela í sér annan ávinning fyrir þjónustuveitanda, sem er með nýútrunnið leyfi, eða annan aðila honum tengdum.

Þrátt fyrir ákvæði 4. mgr. þessarar greinar er leyfisveitanda heimilt við veitingu leyfa að taka tillit til sjónarmiða um lýðheilsu, markmið félagsmálastefnu, heilbrigði og öryggi starfsmanna eða sjálfstætt starfandi einstaklinga, vernd umhverfisins, varðveislu menningararfleiðar og annarra brýnna almannahagsmuna.

Ákvæði þessarar greinar hafa ekki áhrif á heimild lögbærs yfirvalds til að afturkalla leyfi er viðkomandi skilyrði eru ekki lengur uppfyllt.

10. gr.

Málsmeðferð við leyfisveitingar

Málsmeðferð við leyfisveitingar skal vera skýr, gagnsæ og óhlutdræg. Leyfisveitandi skal birta upplýsingar um fyrirkomulag málsmeðferðar.

Frestur til að veita leyfi skal fastsettur og birtur fyrir fram. Leyfisveitanda er heimilt að framlengja frestinn einu sinni í takmarkaðan tíma ef mál er mjög umfangsmikið. Ákvörðun um framlengingu skal rökstyðja og birta þjónustuveitanda áður en upphaflegi fresturinn rennur út. Leyfisumsókn telst fram komin á því tímamarki þegar öll nauðsynleg gögn liggja fyrir. Ef svar er ekki veitt innan tímafrests skal litið svo á að leyfi sé veitt. Heimilt er að víkja frá því fyrirkomulagi með vísan til brýnna almannahagsmuna.

Staðfesta skal viðtöku umsóknar um leyfi svo fljótt sem unnt er. Í staðfestingunni skal tilgreina:

1. þau tímamörk sem um getur í 2. mgr. þessarar greinar,
2. tiltækar kæruleiðir,
3. yfirlýsingu, þegar það á við, um að ef ekki hafi borist svar innan ákveðinna tímamarka teljist leyfið hafa verið veitt.

Ef umsókn um leyfi er ábótavant skal tilkynna umsækjanda um það svo fljótt sem auðið er svo og öll hugsanlega áhrif á tímamörkin sem um getur í 2. mgr. þessarar greinar.

11. gr.

Skilyrði sem óheimilt er að setja fyrir veitingu leyfis

Óheimilt er að láta aðgang að þjónustu eða því að veita þjónustu með staðfestu vera háða skilyrðum er fela í sér:

1. mismunun sem grundvallast beint eða óbeint á þjóðerni eða í tilfelli lögaðila, staðsetningu skráðrar skrifstofu.
2. bann við því að hafa starfsstöð í fleiri en einu EES-ríki eða við því að þjónustuveitandi sé færður í skrár eða skráður í fagfélag eða fagsamtök í fleiri en einu EES-ríki,
3. takmarkanir á frelsi þjónustuveitanda til að velja á milli aðalstarfsstöðvar eða aukastarfsstöðvar,

4. gagnkvæmni, að undanskildum skilyrðum um gagnkvæmni sem kveðið er á um í gerningum EES-samningsins um orku sbr. lög nr. 2/1993,
5. að metið sé í hverju tilfelli fyrir sig hvort að um sé að ræða vöntun á þjónustu á ákveðnum markaði, efnahagsleg áhrif þjónustunnar eða hvort að þjónustan samræmist hugrænum áætlunum stjórnvalda. Heimilt er að víkja frá þessu skilyrði ef áætlanir stjórnvalda réttlætast af nauðsynlegum almannahagsmunum,
6. að samkeppnisaðili eigi aðild að ákvarðanatöku stjórnvalda í einstökum málum,
7. að þjónustuveitandi verði að tryggja sig hjá íslensku tryggingarfélagi eða leggja fram tryggingu frá aðila er starfar á Íslandi,
8. kröfu um að þjónustuveitandi hafi verið forskráður í tiltekinn tíma í skrár á Íslandi eða hafi áður stundað starfsemi í tiltekinn tíma á Íslandi.

IV. kafli

Frelsi til að veita þjónustu án staðfestu og réttur viðtakanda þjónustu

12. gr.

Gildissvið kaflans

Ákvæði IV. kafla laga þessara gilda þegar þjónustuveitandi með staðfestu á EES-svæðinu hyggst veita þjónustu án staðfestu á Íslandi.

13. gr.

Frelsi til að veita þjónustu

Þjónustuveitandi með staðfestu í öðru ríki á EES-svæðinu hefur rétt til að veita þjónustu án staðfestu á Íslandi.

Lögbæru yfirvaldi er einungis heimilt að setja sérstök skilyrði fyrir veitingu þjónustu án staðfestu ef það er nauðsynlegt með vísan til allsherjarreglu, almannaöryggis, lýðheilsu eða umhverfisverndar.

Óheimilt er að setja skilyrði fyrir þjónustuveitingu án staðfestu sem leiða til beinnar eða óbeinnar mismununar á grundvelli þjóðernis eða staðfestu. Þau skilyrði sem þjónustuveitanda er gert að uppfylla til að mega veita þjónustu án staðfestu á Íslandi skulu ekki vera strangari en nauðsynlegt er til að ná þeim markmiðum sem stefnt er að.

Óheimilt er að takmarka frelsið til að veita þjónustu án staðfestu með því að setja skilyrði er felur í sér:

1. kvöð um starfsstöð á Íslandi,
2. kvöð um leyfi frá lögbærum yfirvöldum nema kveðið sé á um undantekningu frá því í þessum lögum eða öðrum lögum sem ganga þessum lögum framar,
3. bann við því að setja á fót tiltekna starfsemi sem þjónustuveitandinn þarfnast til að geta veitt þjónustu,
4. kvöð um sérstakt samningsbundið fyrirkomulag milli þjónustuveitanda og viðtakanda sem kemur í veg fyrir eða takmarkar að sjálfstætt starfandi aðili geti veitt þjónustu,
5. kvöð um að þjónustuveitandi hafi undir höndum vottorð frá lögbærum yfirvöldum um hæfi til að stunda þjónustustarfsemi,
6. kröfur sem hafa áhrif á notkun búnaðar og tækja sem eru óaðskiljanlegur hluti þjónustunnar nema þær séu nauðsynlegar vegna heilbrigðis og öryggis á vinnustað,
7. mismunun á grundvelli þjóðernis eða búsetu viðtakanda þjónustu sbr. 14. gr. laga þessara.

Ákvæði 1.-4. mgr. þessarar greinar er hefur ekki áhrif á rétt lögbærs yfirvalds til að beita reglum sem kveðið er á um í kjarasamningum.

Ráðherra getur kveðið á um almennar undanþágur frá skilyrðum þessarar greinar í reglugerð.

14. gr.

Undanþágur í einstökum tilfellum

Þrátt fyrir ákvæði 13. gr. þessara laga er lögbæru yfirvaldi heimilt í undantekningartilvikum að grípa til sérstakra ráðstafana gagnvart þjónustuveitanda sem hyggst veita þjónustu án staðfestu á Íslandi ef ráðstafanirnar eru gerðar til að tryggja öryggi þjónustu.

Lögbæru yfirvaldi er einungis heimilt að grípa til aðgerða skv. 1. mgr. þessarar greinar eftir að hafa leitað aðstoðar hjá lögbæru yfirvaldi í öðru staðfestuaðildarríki þjónustuveitanda sbr. ákvæði reglna um samvinnu stjórnvalda á EES-svæðinu vegna þjónustuviðskipta sem ráðherra setur sbr. 21. gr. þessara laga.

15. gr.

Réttur viðtakenda þjónustu

Óheimilt er að mismuna viðtakendum þjónustu á grundvelli þjóðernis eða búsetu og þjónustuveitanda er óheimilt að setja í þjónustuskilmála sína skilyrði er mismuna viðtakendum þjónustu á þeim grundvelli. Í undantekningartilfellum er heimilt að setja mismunandi skilyrði fyrir aðgengi að þjónustu ef mismunurinn er rökstuddur beint með hlutlægum viðmiðum.

16. gr.

Aðstoð við viðtakendur þjónustu

Viðtakendur þjónustu eiga að geta fengið eftirfarandi upplýsingar á Íslandi:

1. almennar upplýsingar um kröfur sem gilda í öðrum EES-ríkjum varðandi aðgang að þjónustustarfsemi og því að stunda hana, einkum varðandi vernd neytenda,
2. almennar upplýsingar um tiltækar leiðir til að leggja fram kvartanir komi upp ágreiningur milli þjónustuveitanda og viðtakanda,
3. upplýsingar um hvernig unnt er að ná sambandi við samtök eða stofnanir, þ.m.t. evrópsku neytendaáðstoðina þar sem þjónustuveitendur eða viðtakendur geta fengið hagnýta aðstoð.

Upplýsingarnar skulu vera uppfærðar og aðgengilega með rafrænum hætti.

V. kafli

Gæði þjónustu

17. gr.

Upplýsingar um þjónustuveitendur

Þjónustuveitendur skulu hafa eftirfarandi upplýsingar tiltækar fyrir viðtakendur:

1. nafn, réttarstöðu, rekstrarform, heimilisfang og aðrar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að hafa samband við þjónustuveitandann,
2. upplýsingar um skrár sem þjónustuveitandi er skráður í,
3. upplýsingar um viðeigandi lögbær yfirvöld ef starfsemin er háð leyfum,
4. virðisaukanúmer,
5. í tilfalli lögverndaðra starfsgreina, öll fagfélög þar sem þjónustuveitandi er skráður, starfsheiti og EES-ríki þar sem starfsheitið er veitt,
6. staðlaða samningsskilmála sem þjónustuveitandi notar, þar með talda samningsskilmála er varða lög sem gilda um samninginn og þar til bæra dómstóla,
7. tilvist ábyrgðar á þjónustu eftir sölu, umfram lögbundna ábyrgð,
8. fyrirframákveðin verð,
9. helstu þætti þjónustunnar,
10. starfsábyrgðatryggingar og ábyrgðir, hvernig hægt er að ná sambandi við váttryggjanda eða ábyrgðarmann og við hvaða svæði tryggingarnar eða ábyrgðirnar eru bundnar.

Þær upplýsingar sem um getur í 1. mgr. skulu koma fram í öllum upplýsingaskjölum sem þjónustuveitandi afhendir viðtakanda þar sem sett er fram nákvæm lýsing á þjónustunni. Þær skulu einnig vera aðgengilegar viðtakanda með rafrænum hætti og þar sem þjónustan er veitt.

Óski viðtakandi eftir því ber þjónustuveitanda að leggja fram eftirfarandi upplýsingar til viðbótar þeim sem um getur í 1. mgr.:

1. verð eða þá aðferð sem notuð er til að reikna út verð ef þjónustuveitandi getur ekki gefið verðið upp fyrirfram,
2. starfsreglur sem gilda um þjónustuveitanda í staðfestuaðildarríki hans, sé um lögverndaðar starfsgreinar að ræða,
3. upplýsingar um þverfaglega starfsemi og samstarf þjónustuveitanda sem tengist viðkomandi þjónustu og til hvaða ráðstafana hefur verið gripið til að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra,
4. allar siðareglur starfsstétta sem þjónustuveitandi er bundin af, hvar þær er að finna með rafrænum hætti og á hvaða tungumáli þær eru tiltækar,
5. upplýsingar um þær einkaréttarlegu úrlausnarleiðir í ágreiningsmálum, sem tiltækar eru, hvað einkenni slíkar leiðir og hver séu skilyrði þess að nota slíkar aðferðir.

Upplýsingarnar sem kveðið er á um í þessari grein skulu liggja fyrir áður en samningur er gerður. Ef ekki er um formlegan samning að ræða skulu þær liggja fyrir innan hæfilegs tíma áður en að þjónustan er veitt.

18. gr.

Vátryggingar

Óheimilt er að krefjast þess að þjónustuveitandi afli sér starfsábyrgðartryggingar eða annarskonar ábyrgðar á Íslandi ef þjónustuveitandinn er þegar með ábyrgð eða vátryggingu gefna út af lánastofnun eða vátryggjanda sem hefur starfsleyfi í öðru EES-ríki sem er jafngild eða í meginatriðum sambærileg við þá tryggingu sem krafist er. Ef tryggingin eða ábyrgðin er aðeins sambærileg að hluta er heimilt að krefjast viðbótartryggingar vegna þeirra þátta sem ekki falla undir fyrirbyggjandi tryggingu.

19. gr.

Markaðssetning lögverndaðra starfsgreina

Allsherjarbann við markaðssetningu þeirra lögvernduðu starfsstétta er falla undir gildissvið laga þessara er óheimil. Þó er heimilt að kveða á um bann við markaðssetningu lögverndaðra starfsstétta vegna brýnna almannahagsmuna svo fremi að gætt sé jafnræðis og meðalhófs.

20. gr.

Þverfagleg starfsemi

Þjónustuveitandi hefur rétt á að stunda þverfaglega starfsemi sjálfur og í samstarfi með öðrum. Í slíkum tilfellum skal tryggt að komið sé í veg fyrir hagsmunaárekstra, að ekki leiki vafi á sjálfstæði og óhlutdrægni hvernar starfsemi fyrir sig og að reglur viðeigandi starfsstétta stangist ekki á, sérstaklega hvað varðar þagnarskyldu.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er heimilt að takmarka þverfaglega starfsemi:

1. lögverndaðra starfsstétta, til að tryggja að farið sé eftir siðareglum starfsstétta og til að tryggja sjálfstæði og óhlutdrægni,
2. þjónustuveitanda sem veita þjónustu á sviði vottunar, faggildingar, tæknilegs eftirlits, prófana eða tilrauna, til að tryggja sjálfstæði þeirra og óhlutdrægni

VI. Kafli

Samvinna á sviði stjórnsýslu

21. gr.

Vinnsla og miðlun upplýsinga

Íslensk stjórnvöld skulu eiga samstarf við stjórnvöld annarra EES-ríkja um miðlun upplýsinga sem nauðsynlegar eru til að tryggja frjálst flæði þjónustu.

Stjórnvöld er hafa með höndum leyfisveitingar eða eftirlit með þjónustuveitendum hafa heimild til að miðla nauðsynlegum upplýsingum í gegnum sérstakt evrópskt upplýsingakerfi (Internal Market

Information system). Með sama hætti er stjórnvöldum heimilt að taka við upplýsingum úr slíku kerfi og varðveita þær í skrá. Miðlun með öðrum hætti er óheimil.
Ráðherra setur nánari reglur um samvinnu stjórnvalda á EES-svæðinu vegna þjónustuviðskipta.

VII. Kafi *Innleiðing og gildistaka*

22. gr. *Innleiðing*

Með lögum þessum eru innleidd grundvallarákvæði tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2006/123/EB um þjónustu á innri markaði eins og hún var tekin upp í EES samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 45/2009 frá 9. júní 2009.

23. gr. *Gildistaka*

Lög þessi öðlast gildi 28. desember 2009.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta

Frumvarp þetta er samið í þeim tilgangi að innleiða í íslenskan rétt tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2006/123/EB frá 12. desember 2006, hér eftir nefnd þjónustutilskipunin eða tilskipunin. Þjónustutilskipunin var tekin upp í EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 45/2009 frá 9. júní 2009. Hér að neðan er forsaga og efni tilskipunarinnar rakið en frumvarpið er unnið upp úr ákvæðum hennar.

Þjónustutilskipunin

Forsaga

Tillaga að þjónustutilskipun var fyrst lögð fram í janúar 2004 með það að markmiði að greiða fyrir og auka þjónustuviðskipti milli landa. Ástæðan var sú að þrátt fyrir ákvæði um innri markað voru ennþá töluverðar hindranir á frjálsu flæði þjónustu sem áttu sér stað á öllum stigum og komu niður á bæði þjónustuveitendum og neytendum. Tillagan fékk mikla athygli og var afar pólitískt umdeild, sér í lagi vegna ákvæða um heilbrigðisþjónustu og vinnurétt sem voru upphaflega hluti af tillögunni. Hin svokallaða upprunalsregla var einnig afar umdeild og óttast var að hún fæli í sér félagsleg undirboð en samkvæmt henni giltu um þjónustuveitanda reglur þess lands þar sem hann var með staðfestu en ekki þar sem þjónustan var veitt. Í ljósi þeirrar miklu gagnrýni sem tillagan hlaut lagði framkvæmdarstjórnin fram nýja tillögu þar sem tekin voru út ákvæði um heilbrigðisþjónustu og vinnurétt og verulegar breytingar gerðar á upprunalsreglunni og var sú tillaga samþykkt í desember 2006.

Tilskipunin fékk töluverða athygli í Noregi og gerðu norðmenn ýtarlegar úttektir á hinum ýmsu afleiðingum tilskipunarinnar. Að lokum náðist þó samstaða um hana og var hún eins og áður segir tekin upp í EES-samninginn 9. júní 2009.

Tilgangur

Tilgangur þjónustutilskipunarinnar er að koma á raunverulegum innri markaði á sviði þjónustuviðskipta með því að fjarlægja lagalegar og stjórnsýslulegar hindranir svo að þjónustuveitendur og þjónustuviðtakendur eigi auðveldara með að veita og nýta sér þjónustu yfir landamæri. Tilskipunin á að tryggja þjónustuveitendum þau grundvallarréttindi sem kveðið er á um í 32. gr. og 36. gr. EES-samningsins og innri markaðurinn byggir á þ.e. staðfestufrelsi og frelsi til að veita þjónustu. Með afnámi hindrana verður auðveldara fyrir þjónustuveitendur að veita þjónustu án staðfestu sem jafnframt eykur samkeppni og leiðir því til hagræðis fyrir viðtakendur þjónustu í formi lægra verðs og betri gæða.

Gildissvið

Tilskipunin er rammatilskipun sem reglusetur og útfærir gildandi EES-rétt á sviði þjónustuveitingar, bæði almennt og á sérstökum sviðum en ákvæði þjónustutilskipunarinnar víkja fyrir ákvæðum annarra tilskipanna EES-réttar. Lög þessi eru því almenn lög sem víkja fyrir sérlögum er byggja á ákvæðum tilskipana EES. Eins og áður hefur komið fram var tilskipunni upprunalega ætlað að ná yfir nánast öll svið þjónustu en um það náðist ekki samstaða innan Evrópusambandsins. Margskonar þjónustusvið eru því undanskilin gildissviði tilskipunarinnar og laga þessara eins og fram kemur í 2. gr. frumvarpsins.

Staðfesturéttur og frelsi til að veita þjónustu án staðfestu

Í tilskipuninni er gerður greinarmunur annars vegar á staðfesturétti (9-15. gr. tilskipunarinnar) og hins vegar því þegar þjónusta er veitt án staðfestu (16. – 21. gr. tilskipunarinnar). Að auki eru svo almennar reglur sem gilda óháð því hvort að þjónustuveitandi hyggst vera með staðfestu í aðildarríki eða veita þjónustu án staðfestu. Þessi greinarmunur er einnig gerður í frumvarpinu þar sem III. kafli gildir þegar þjónustuveitendur hyggjast hafa staðfestu á Íslandi, IV. kafli fjallar um þjónustuveitendur sem vilja veita þjónustu án staðfestu á Íslandi en aðrir kaflar frumvarpsins gilda í báðum tilvikum.

Eins og áður hefur verið komið fram byggði upphaflega tillagan á því að um alla þjónustu innan gildissvið tilskipunarinnar myndi gilda fyrrgreind upprunalsregla en sú ætlun olli töluverðum deilum. Málamiðlunin var því sú að láta upprunalsregluna einungis gilda þegar þjónusta er veitt án staðfestu og er það ástæða fyrrgreindrar kaflaskiptingar.

Einföldun leyfisferla og yfirferð yfir löggjöf

Ákvæði tilskipunarinnar gera kröfu um að aðildarríkin yfirfari öll leyfisferli og einfaldi eins og kostur er en einföldun ferla kemur sér ekki einungis vel fyrir þjónustuveitendur heldur er til þess fallinn að minnka álag og útgjöld stjórnvalda. Horfa verður til þess hvort að gögn sem farið er fram á að þjónustuveitandi leggi fram séu nauðsynleg, hvort að þjónustuveitandinn þarf nauðsynlega að leggja þau fram sjálfur eða hvort að stjórnvald getur nálgast þau t.d. frá öðru stjórnvaldi. Samkvæmt tilskipuninni er stjórnvaldi einnig óheimilt að krefjast frumrits, staðfests endurrits eða að löggild þýðing fylgi skjali nema brýnir almannahagsmunir krefjist þess eða önnur EES löggjöf. Leiki vafi á því hvort að skjal sé ófalsað ætti að vera auðvelt að nálgast þær upplýsingar með samvinnu milli ríkja en tilskipunin geymir sérstök ákvæði um slíka samvinnu eins og nánar er komið að síðar. Ríki verða einnig að samþykkja skjöl frá öðrum aðildarríkjum sem augljóslega þjóna sama tilgangi og það sem beðið er um eða þar sem skýrt kemur fram að viðeigandi skilyrði hafi verið uppfyllt.

Í tilskipuninni eru einnig ákvæði sem lista upp skilyrði sem óheimilt er að setja fyrir veitingu þjónustu. Ráðuneytin fengu því hvert og eitt það hlutverk að fara yfir leyfisferli og löggjöf á sínu sviði til að einfalda leyfisferli og afmá skilyrði sem ekki samrýmast ákvæðum tilskipunarinnar. Samband íslenskra sveitarfélaga aðstoðaði sveitarfélög við að gera slíkt hið sama.

Upplýsinga- og þjónustuveita

Samkvæmt ákvæðum tilskipunarinnar verða aðildarríkin að setji á fót upplýsinga- og þjónustuveitu (Point of Single Contact) þar sem þjónustuveitendur eiga að geta nálgast rafrænt allar upplýsingar og gengið frá þeim umsóknum sem nauðsynlegar eru til að veita þjónustu í viðkomandi ríki. Staðsetning upplýsinga- og þjónustuveitunnar á Íslandi er hjá island.is.

Gæði þjónustu

Í tilskipuninni eru ákvæði sem ætlað er að efla gæði þjónustu og auka upplýsingar og gagnsæi varðandi þjónustuveitendur og þjónustu þeirra. Ákvæðin leggja ákveðnar skyldur á þjónustuveitendur, t.d. um að hafa tiltekna upplýsingar aðgengilegar fyrir neytendur sem og kvaðir á aðildarríkin um að breyta löggjöf á ákveðnum sviðum.

Samvinna stjórnvalda

Til að markmið tilskipunarinnar um aukið flæði þjónustu með afnáms hindrana og einföldun ferla náist er afar mikilvægt að aðildarríkin eigi með sér gott samstarf. Á vegum Evrópusambandsins hefur því verið komið upp sérstöku evrópsku upplýsingakerfi (Internal Market Information system) sem ætlað er að auðvelda lögbærum yfirvöldum ólíkra landa að hafa samskipti sín á milli. Samvinna stjórnvalda er einnig afar mikilvæg til að tryggja nægjanlegt eftirlit með þjónustuveitendum.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins

Um 1. gr.

Í 1. gr. frumvarpsins er gerð grein fyrir markmiðum laganna en þau eru að auðvelda þjónustuveitendum að veita þjónustu innan Evrópska efnahagssvæðisins. Evrópusambandið komst að þeirri niðurstöðu að þrátt fyrir ákvæði stofnsáttmála Evrópusambandsins og EES-samningsins um innri markað væru ennþá töluverðar hindranir á frjálsu flæði þjónustu milli ríkja innan EES og réðst því í gerð þjónustutilskipunarinnar með fyrrgreind markmið í huga. Með greininni er 1. mgr. 1. gr. tilskipunarinnar innleidd.

Um 2. gr.

Ákvæðið skilgreinir gildissvið laganna en í 1. mgr. segir að lögin gildi um alla þjónustu sem ekki er sérstaklega undanskilin gildissvið þeirra. Eins og rakið er í almennum athugasemdum með frumvarpinu var þjónustutilskipuninni í upphafi ætlað mjög víðtækt gildissvið en fyrir því var ekki hljómgrunnur innan Evrópusambandsins og því eru þónokkur þjónustusvið undanskilin gildissviði hennar eins og sjá má í 3. mgr. greinarinnar.

Í 2. mgr. er fjallað um hvaða þjónustuveitendur falla undir lögin og eru það annarsvegar þjónustuveitendur með staðfestu í öðru EES-ríki sem vilja öðlast eða eru með staðfestu á Íslandi sbr. 1. tl. og hins vegar þjónustuveitendur með staðfestu í öðru EES-ríki sem vilja veita þjónustu hér á landi án þess að vera með staðfestu á Íslandi, sbr. 2. tl.

Í 3. mgr. eru talin upp þau þjónustusvið sem undanskilin eru gildissviði laganna en þau eru þónokkur. Ákvæði 3. mgr. innleiðir 2. mgr. 2. gr. þjónustutilskipunarinnar.

Samkvæmt 1. tl. 3. mgr. gilda lögin ekki um þjónustu í almannapágu sem ekki er af efnahagslegum toga. Þetta hugtak er samtvinnuð þjónustuhugtakinu eins og það er skilgreint í 37. gr. EES-samningsins, sbr. lög nr. 2/1993, en þar segir: „Með þjónustu er í samningi þessum átt við þjónustu sem að jafnaði er veitt gegn þóknun ...“ Af þessu leiðir að til þess að falla undir hugtakið þjónusta verður þjónustan að vera af efnahagslegum toga. Hvort að þjónusta telst af efnahagslegum toga verður að meta í hvert skipti fyrir sig og vert að hafa í huga að þjónusta er ekki sjálfkrafa ekki af efnahagslegum toga fyrir það eitt að hún er veitt af ríkinu, ríkisstofnun eða stofnun sem ekki er rekin í hagnaðarskyni. Í ljósi framangreinds telst þjónusta í almannapágu sem er ekki af efnahagslegum toga ekki þjónusta samkvæmt skilgreiningu 37. gr. EES-samningsins, sbr. lög nr. 2/1993 og fellur því ekki undir gildissvið laganna.

Fjármálaþjónusta er undanskilin gildissviði laganna samkv. 2. tl. 3. mgr. en með fjármálaþjónustu er m.a. átt við hverskonar bankaþjónustu, útlánaþjónustu, þjónustu skuldabréfa- og fjárfestingarsjóða sem og þjónustu á sviði trygginga og lífeyris.

Með 3. tl. 3. mgr. er rafræn fjarskiptaþjónusta og fjarskiptanet sem og aðstaða og þjónusta því tengd undanskilin gildissviði laganna. Er hér átt við málefni sem tekin eru fyrir í (a) tilskipun nr. 2002/19/EB um aðgang að rafrænum fjarskiptanetum og samtengingu þeirra og tilheyrandi afstöðu, (b) tilskipun nr. 2002/20/EB um heimild fyrir rafrænum fjarskiptanetum og þjónustu, (c) tilskipun 2002/21/EB um lágmarkssamstæðu leigulína með samhæfða eiginleika og tilheyrandi staðla sem um getur í 18. gr.

tilskipunar um alþjónustu, (d) tilskipun nr. 2002/22/EB um alþjónustu og réttindi notenda að því er varðar rafræn fjarskiptanet og þjónustu og (e) tilskipun nr. 2002/58/EB um vinnslu persónuupplýsinga og vernd einkalífs á sviði rafrænna fjarskipta eins og þær eru innleiddar með lögum nr. 81/2003 um fjarskipti.

Samkvæmt 4. tl. 3. mgr. er þjónusta á sviði flutninga og tengd starfsemi undanskili gildissviði laganna. Með því er átt við þjónustu er snýr að flutningum með flugi, sjóflutninga, þ.m.t. þjónusta hafna, og landflutninga líkt og t.d. þjónusta strætisvagna, leigubifreiða og sjúkrabíla. Undanþágan gildir hins vegar ekki um t.d. þjónustu ökuskóla, þjónustu vegna búslóðaflutninga, bílaleigur, útfararþjónustu eða myndatökur úr lofti. Starfsemi verslana eða veitingarstaða í höfunum eða flugvöllum er heldur ekki undanskilin gildissviði laganna.

Með 5. tl. 3. mgr. eru starfsmannaleigur undanþegnar gildissviði laganna. Undanþágan gildir hins vegar ekki um vinnumiðlanir eða ráðningarskrifstofur.

Heilbrigðisþjónusta er undanskilin gildissviði laganna samkv. 6. tl. 3. mgr. Þjónusta við heilbrigðissviðið líkt og þjónusta endurskoðenda, skrifstofuþjónusta og viðhaldsþjónusta fellur utan undanþágunnar. Sama á við um þjónustu sem ekki er ætlað að leggja mat á, viðhalda og endurheimta heilsu líkt og t.d. þjónusta heilsuræktarstöðva.

Samkvæmt 7. tl. 3. mgr. er hljóð- og myndmiðlunarþjónusta undanskilin gildissviði laganna. Með þessu er t.d. átt við útsendingu í sjónvarpi, kvikmyndahúsum og útvarpi. Undanþágan á hins vegar ekki við þjónustu sem tengist hljóð- og myndmiðlunarþjónustu óbeint líkt og þjónustu auglýsingastofna eða sala matar og drykkjar í kvikmyndahúsum.

Í 8. tl. 3. mgr. er kveðið á um að fjárhættuspil falli utan gildissviðs laganna. Með fjárhættuspili er t.d. átt við teningaspil, póker og bingó.

Með 9. tl. 3. mgr. er starfsemi í tengslum við meðferð opinbers valds undanskilin gildissvið laganna og er það í samræmi við 32. gr. EES-samningsins sbr. lög nr. 2/1993.

Félagsþjónusta er undanskilin gildissviði laganna samkv. 10. tl. 3. mgr. Undanþágan nær hins vegar ekki til t.d. þjónustu á vegum einkaaðila líkt og t.d. barnfóstra og sumarbúða eða þjónustu vegna heimilisprifa.

Öryggisþjónusta á vegum einkaaðila er undanskilin samkv. 11. tl. 3. mgr. s.s. eftirlit með eignum, byggingum og persónum sem og varsla, flutningur og dreifing fjármuna og annarra verðmæta. Hins vegar er sala, afhending, uppsetning og viðhald tæknibúnaðar til öryggisgæslu ekki undanþegin gildissviði laganna.

Ákvæði 12. tl. 3. mgr. undanskilur gildissviði laganna þjónustu lögbókenda og fulltrúa sýslumanna sem skipaðir eru af hinu opinbera.

Í 4. mgr. eru listuð upp ýmis atriði sem lögin hafa ekki áhrif á. Vegna þess hvað gildissvið þjónustutilskipunarinnar er viðamikili þótti nauðsynlegt að hafa þessa upptalningu í lögnum til að taka af allan vafa um að lögin hafi ekki áhrif á þessi atriði.

Samkvæmt 1. tl. 4. mgr. hafa lögin ekki þau áhrif að auka frelsi í þjónustu sem hefur almenna efnahagslega þýðingu og bundin er við opinbera aðila eða einkaaðila né áhrif á afnám einkaréttar á sviði þjónustustarfsemi. Með þessum tölulið er innleidd 2. mgr. 1. gr. þjónustutilskipunarinnar

Með 2.-5. tl. 4. mgr. er 3. mgr. 1. gr. þjónustutilskipunarinnar innleidd. Samkvæmt 2. tl. 4. mgr. falla löggin ekki um einkavæðingu opinberra stofnana sem veita þjónustu, samkvæmt 3. tl. 4. mgr. fjalla þau ekki um aðstoð sem veitt er í EES-ríki og fellur undir samkeppnisreglur EES-samningsins, samkvæmt 4. tl. 4. mgr. fjalla þau ekki um frelsið til að ákveða hvað skuli vera þjónusta sem hefur almenna efnahagslega þýðingu og samkvæmt 5. tl. 4. mgr. fjalla þau ekki um skipulag og fjármögnun þjónustu sem hefur almenna efnahagslega þýðingu í samræmi við EES-reglur um ríkisaðstoð né hvaða sérstöku reglur gilda um hana.

Með 6. tl. 4. mgr. er 4. mgr. 1. gr. þjónustutilskipunarinnar innleidd og fjalla löggin því ekki um ráðstafanir, í samræmi við EES-reglur, sem gerðar eru til að vernda eða stuðla að margbreytileika menningar og tungumála eða fjölbreyttri fjölmíðlun.

Löggin fjalla ekki um refsirétt sbr. 7. tl. 4. mgr. en með þessum tölulið er verið að innleiða 5. mgr. 1. gr. þjónustutilskipunarinnar.

Samkvæmt 8. tl. 4. mgr. fjalla löggin ekki um vinnurétt, þ.m.t. réttinn til að semja um og framfylgja kjarasamningum né almannatryggingarlöggjöf og er hér verið að innleiða 6. mgr. 1. gr. og síðari hluta 7. mgr. 1. gr. þjónustutilskipunarinnar.

Löggin fjalla ekki um nýtingu grundvallarréttinda sbr. 9. tl. 4. mgr. og er hér verið að innleiða fyrri hluta 7. mgr. 1. gr. þjónustutilskipunarinnar.

Skattaréttur er ekki innan gildissviðs laganna og er hér verið að innleiða 3. mgr. 2. gr. þjónustutilskipunarinnar.

Í 11. tl. 4. mgr. er kveðið á um að löggin fjalli ekki um alþjóðlegan einkamálarétt og er hér verið að innleiða 2. mgr. 3. gr. þjónustutilskipunarinnar.

Samkvæmt 5. mgr. er ráðherra heimilt að kveða nánar á um gildissvið laganna í reglugerð. Í þjónustutilskipuninni eru sérstaklega tekið fram að hún gildi ekki um ákveðnar gerðir sem teknar hafa verið upp í EES-samningin líkt og kemur fram í athugasemdum við 3. tl. 3. mgr. 2. gr. frumvarpsins. Slíkar upptalningar, sem í raun eru frekari útskýringar á gildissvið laganna, er skýrara að hafa í reglugerð heldur en lögnum sjálfum. Komi til breytinga á þessum upptalningum er það einnig til hagræðis fyrir bæði Alþingi og stjórnvísu að hægt sé að breyta þeirri upptalningu með reglugerð.

Um 3. gr.

Í greininni er að finna skýringu á merkingu einstakra orða eða hugtaka í lögnum. Þau orð eða hugtök sem skýrð eru í greininni eru þjónusta, þjónustuveitandi, þjónustuviðtakandi, staðfesta, fyrirkomulag leyfisveitinga, krafa, lögbært yfirvald, lögvernduð starfsgrein, starfsábyrgðartrygging og þverfagleg starfsemi. Einnig er skilgreint hvað átt er við með markaðssetningu en upplýsingar sem gera mönnum kleift að fá beinan aðgang að starfsemi fyrirtækis, stofnunar eða aðila t.d. lénsheiti eða netfang teljast ekki til markaðssetningar. Sama á við um orðsendingar sem varðar vörur, þjónustu eða ímynd fyrirtækis, stofnunar eða aðila sem teknar eru saman á sjálfstæðan hátt, einkum þegar þær eru lagðar fram án endurgjalds. Skýringarnar byggja að hluta til á 4. gr. þjónustutilskipunarinnar. Ekki er þörf á frekari skýringum en fram koma í greininni sjálfri.

Um 4. gr.

Samkvæmt 1. mgr. eiga þjónustuveitendur að geta sótt um leyfi til að stunda starfsemi sína á Íslandi og lokið öllum nauðsynlegum formsatriðum og málsmeðferð er lýtur að leyfisveitingu rafrænt í gegnum upplýsinga- og þjónustuveitu. Þessi upplýsinga- og þjónustuveita er vefgátt sem staðsett er hjá island.is. Ein af þeim hindrunum sem þjónustuveitendur hafa staðið frami fyrir þegar þeir hyggjast veita þjónustu í öðrum löndum á EES-svæðinu er að oft þurfa margir aðilar að koma að

leyfisveitingum og/eða fylla þarf út hin ýmsu eyðublöð og skila margskonar fylgigögnum. Með upplýsinga- og þjónustuveitunni á ekki aðeins að vera auðvelt fyrir þjónustuveitanda að sjá hvað hann þarf að gera til að geta hafið starfsemi á Íslandi heldur á hann einnig að geta klárað öll nauðsynleg ferli rafrænt. Ljóst er að í þessu fellst mikið hagræði fyrir þjónustuveitendur bæði innlenda sem erlenda og er til þess falli að auka flæði þjónustu innan EES-svæðisins. Með þessu er hins vegar ekki verið að breyta því hver tekur ákvarðanir um leyfisveitingar og upplýsinga- og þjónustuveitan hefur ekki það hlutverk að veita leyfi. Upplýsinga- og þjónustuveitan á að þjóna bæði innlendum og erlendum þjónustuveitendum hvort sem að þeir vilja vera með staðfestu á Íslandi eða veita þjónustu á Íslandi án staðfestu. Með 1. mgr. er verið að innleiða 6. gr. og 1. mgr. 8. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Með 2. mgr. gerð undantekning á því að þjónustuveitandi eigi að geta lokið öllum ferlum rafrænt er um er að ræða skoðun á húsnæði þar sem þjónustan er veitt, búnað sem þjónustuveitandi notar eða áþreifanlega skoðun á getu þjónustuveitanda, ráðvendni hans eða starfsmanna sem hann ber ábyrgð á. Um er að ræða athafnir sem eðli málsins samkvæmt geta ekki farið fram rafrænt. Ákvæði er innleiðing á 2. mgr. 8. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Um 5. gr.

Í greininni er fjallað um þær kröfur sem heimilt er að gera til þeirra skjala sem leyfisveitanda er gert að leggja fram við leyfisumsóknina. Þjónustutillskipunin kveður ýtarlega á um að stjórnvöld ríkjanna skuli aðstoða hvort annað t.d. með upplýsingagjöf og því á að vera auðvelt fyrir leyfisveitanda að ganga úr skugga um réttmæti skjala í gegnum IMI kerfið sem fjallað er um í almennum athugasemdum við frumvarpið. Með 5. gr. er verið að innleiða 3. mgr. 5. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Samkvæmt 1. mgr. verður leyfisveitandi að viðurkenna skjöl frá öðrum EES-ríkjum ef skjölin þjóna sama tilgangi og ef þar kemur skýrt fram að viðeigandi skilyrði sé uppfyllt. Leyfisveitendur verða því að líta til innihalds fyrirbyggjandi gagna frekar en forms. Sem dæmi má nefna að leyfisveitandi getur ekki krafist tiltekinna opinberra skjala sem sýna fram á þjóðerni þjónustuveitanda ef að þjónustuveitandi sýnir önnur opinber gögn sem sanna þjóðerni líkt og t.d. vegabréf eða persónuskilríki.

Óheimilt er að krefjast þess að skjal frá öðru EES-ríki sé í frumriti, staðfestu endurriti eða löggilt þýðing nema slík krafa sé rökstudd með vísan til brýnna almannahagsmuna sbr. 2. mgr. Ef leyfisveitandi er í vafa um réttmæti skjala á hann að geta staðreynt gildi þeirra með því að hafa samband við viðeigandi lögbært yfirvald í viðkomandi landi í gegnum fyrrgreint IMI kerfi.

Eins og fram kemur í 3. mgr. er leyfisveitanda hins vegar heimilt að krefjast þess að þjónustuveitandi leggi fram ólöggilta þýðingu skjala á íslensku.

Ráðherra hefur samkvæmt 4. mgr. heimild til að kveða á um í reglugerð að ákveðin skjöl séu undanþegin kröfum 5. gr. frumvarpsins. Í 4. mgr. 5. gr. þjónustutillskipunarinnar eru talin upp skjöl sem kveðið er á um í (a) 2. mgr. 7. gr. og 50. gr. tilskipunar nr. 2005/36/EB um gagnkvæma viðurkenningu starfsréttinda, (b) 3. mgr. 45. gr. , 46. gr. , 49. gr. og 50. gr. tilskipunar nr. 2004/18/EB um samræmingu reglna um útboð og gerð opinberra verksamninga, vörusamninga og þjónustusamninga, (c) 2. mgr. 3. gr. tilskipunar nr. 98/5/EB um að auðvelda lögmönnum að starfa til frambúðar í öðru aðildarríki en þar sem þeir hlutu starfsmenntun sína og hæfi, (d) fyrstu tilskipun ráðsins nr. 68/151/EBE samræmingu verndarráðstafana sem ætlað er að vera jafngildar í Bandalaginu og aðildarríki krefjast af félögum í skilningi annarrar málsgreinar 58. gr. sáttmálans, til að vernda hagsmunum félagsmanna og (e) annarrar og elleftu tilskipun ráðsins 89/666/EBE um birtingarkröfur gagnvart útibúum sem stofnuð eru í aðildarríki af vissum gerðum félaga er lög annars ríkis taka til, eins og ákvæðin eru innleidd í íslenskan rétt. Eftir því sem fleiri gerðir eru teknar upp í EES-

samninginn getur þessi upptalning tekið breytingum og því skýrara og einfaldara að hafa þessa upptalningu í reglugerð frekar en í lögnum sjálfum.

Um 6. gr.

Í greininni er fjallað um hvaða upplýsingar þjónustuveitendur og viðtakendur þjónustu eigi að geta nálgast rafrænt í gegnum upplýsinga- og þjónustuveituna. Í 1. mgr. eru talin upp atriði í fimm liðum og er hér verið að innleiða 1. og 3. mgr. 7. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Samkvæmt 1. tl. 1. mgr. verða þjónustuveitendur að geta nálgast allar upplýsingar um hvaða skilyrði þeir þurfa að uppfylla til að geta veitt þjónustu á Íslandi.

Í 2. tl. 1. mgr. er kveðið á um að þjónustuveitandi verði að geta nálgast upplýsingar um hvernig hægt er að hafa samband við þau lögbæru yfirvöld sem bera ábyrgð á veitingu leyfis fyrir því að stunda þjónustu.

Ákvæði 3. tl. 1. mgr. fjallar um að þjónustuveitendur verði að geta fengið upplýsingar um leiðir og skilyrði fyrir því að fá aðgang að opinberum skráum og gagnagrunnum um þjónustuveitendur og þjónustu.

Samkvæmt 4. tl. 1. mgr. verða þjónustuveitendur að geta nálgast upplýsingar um þær úrlausnarleiðir sem alla jafna eru tiltækar komi upp ágreiningur. Er hér átt við ágreining hvort sem hann er milli lögbærra yfirvalda og þjónustuveitanda, lögbærra yfirvalda og viðtakanda þjónustu, viðtakanda og þjónustuveitanda eða milli þjónustuveitenda.

Í 5. tl. 1. mgr. er kveðið á um að upplýsingar um hvernig unnt er að ná sambandi við samtök eða stofnanir, önnur en lögbær yfirvöld, þar sem þjónustuveitendur geta fengið hagnýta aðstoð skuli vera aðgengilegar fyrir þjónustuveitendur.

Samkvæmt 2. mgr. eiga þjónustuveitendur og viðtakendur rétt á aðstoð með rafrænum hætti í formi almennra upplýsinga um almenna túlkun og beitingu þeirra skilyrða sem um getur í 1. tl. 1. mgr. Ákvæðið kveður á um að þjónustuveitendum og viðtakendum séu veittar almennar upplýsingar en gerir ekki þær kröfur til lögbærra yfirvalda að þau veiti lögfræðiaðstoð í einstökum málum. Lögbært yfirvald skal bregðast við beiðni um upplýsingar eins fljótt og auðið er. Með 2. mgr. er verið að innleiða 2. og 4. mgr. 7. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Um 7. gr.

Eins og fram kemur í greininni gilda ákvæði III. kafli laganna eingöngu þegar þjónustuveitandi af EES-svæðinu hyggst veita þjónustu með staðfestu á Íslandi. Skiptir hér ekki máli hvort að þjónustuveitandi hyggst stofna nýtt fyrirtæki með staðfestu á Íslandi eða hvort að um er að ræða útibú eða dótturfélag fyrirtækis sem nú þegar er starfandi í öðru EES-ríki. Ákvæði kafans gilda óháð því á hvaða stjórnástandi skilyrði eru sett. Þá gilda þau einnig um skilyrði sem fagfélög, fagsamtök eða aðrar fagstofnanir hafa samþykkt á grundvelli lagalegs sjálfstæðis.

Um 8. gr.

Eins og fram kemur í almennum athugasemdum með frumvarpinu kveða ákvæði tilskipunarinnar á um að aðildarríkin yfirfari löggjöf og leyfisferli og afnemi eða einfaldi þau eins og kostur er. Samkvæmt 1. mgr. er óheimil að gera aðgang að því að veita þjónustu á Íslandi háðan leyfum nema það fyrirkomulag sé (1) án mismununar, en með því er átt við að fyrirkomulagið feli ekki í sér beina eða óbeina mismunun á grundvelli staðfestu þjónustuveitanda, (2) nauðsynlegt vegna brýnna almannahagsmuna og (3) að meðalhófs sé gætt en í því samandi verður að hafa í huga að oft er hægt að ná sama árangri með því að lögbært yfirvald hafi eftirlit með þjónustustarfseminni eða að

þjónustuveitandi gefi út einhverskonar einfalda yfirlýsingu. Er þetta ákvæði í samræmi við 9. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Í 2. mgr. kemur fram að ef aðgangur að því að veita þjónustu er háður leyfum í samræmi við 1. mgr. skal fyrirkomulagið við leyfisveitinguna vera skýrt, ótvírætt, hlutlægt, gagnsætt og aðgengilegt. Þá ber einnig að birta fyrirkomulagið fyrirfram. Með 2. mgr. er innleidd 1. og 2. mgr. 10. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Samkvæmt 3. mgr. er óheimilt að binda leyfi fyrir nýrri starfsstöð jafngildum eða í meginatriðum sambærilegum skilyrðum eða eftirliti og þjónustuveitandi hefur nú þegar þurft að undirgangast í öðru eða sama EES-ríki. Af þessu leiðir að leyfisveitandi verður að taka tillit til þess ef að þjónustuveitandi hefur áður uppfyllt umbeðin skilyrði í öðru EES-ríki og getur ekki krafist þess að þjónustuveitandi gangi í gegnum annað mat hér á landi. Hér er verið að innleiða 3. mgr. 10. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Ef takmarka á leyfi fyrir því að veita þjónustu við ákveðin landsvæði skal það rökstutt með vísan til brýnna almannahagsmuna sbr. 4. mgr. Það að takmarka leyfi við ákveðin landsvæði getur talist hindrum á frjálsu flæði þjónustu og lagt auknar birgðar á þjónustuveitendur. Eðli málsins samkvæmt getur verið nauðsynlegt að takmarka ákveðna þjónustu við landsvæði t.d. ef að þjónustan er tengd einhverskonar starfsstöð og nauðsynlegt er að leggja mat á hverja starfsstöð fyrir sig. Með lögnum er ekki hróflað við því hver veiti leyfi á tilteknu svæði en sveitarfélög veita t.d. margskonar leyfi innan síns landsvæðis. Sú staðreynd að leyfisveiting liggur hjá einstökum sveitarfélögum er hins vegar ein og sér ekki næg röksemd fyrir því að leyfi sé takmarkað við ákveðið landsvæði. Ef eitt lögbært yfirvald, t.d. sveitarfélag, hefur veitt þjónustuveitanda leyfi er því meginreglan sú að önnur lögbær yfirvöld verða einnig að viðurkenna leyfið og þjónustuveitandi á því ekki, með rökstuddum undantekningum þó, að þurfa að sækja aftur um leyfi vilji hann veita sömu þjónustu á öllu Íslandi. Með þessu ákvæði er verið að innleiða 4. mgr. 10. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Um 9. gr.

Samkvæmt 1. mgr. greinarinnar er óheimilt að tímabinda leyfi nema leyfið endurnýist sjálfkrafa eða það sé aðeins háð því að skilyrði séu áfram uppfyllt, sbr. 1. tl., fjöldi tiltækra leyfa sé takmarkaður með vísan til brýnna almannahagsmuna, sbr. 2. tl. eða hægt sé að réttlæta takmarkaðan gildistíma með vísan til brýnna almannahagsmuna, sbr. 3. tl. Það að takmarka gildistíma leyfis getur falið í sér hindrun á frjálsu flæði þjónustu m.a. þar sem það getur komið í veg fyrir að þjónustuveitandi geti gert langtímaáætlanir um starfsemi sína. Í einhverjum tilfellum getur t.d. verið að það sé óþarfi að þjónustuveitandi þurfi að sækja um leyfi upp á nýtt heldur sé nægjanlegt að lögbært yfirvald hafi eftirlit með starfsemi þjónustuveitanda. Er hér verið að innleiða 1. mgr. 11. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Í 2. mgr. segir að þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. sé heimilt að krefjast þess að þjónustuveitandi hefji í reynd starfsemi sína innan ákveðins tíma frá því að leyfið er veitt og er hér verið að innleiða 2. mgr. 11. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Samkvæmt 3. mgr. er þjónustuveitanda skylt að upplýsa viðeigandi lögbært yfirvald um stofnun dótturfélaga með starfsemi sem fellur innan gildissviðs leyfisins, sbr. 1. tl. og breytingar á aðstæðum þjónustuveitanda sem leiða til þess að skilyrði leyfisins eru ekki lengur uppfyllt, sbr. 2. tl. Er hér verið að innleiða 3. mgr. 11. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Í 4. mgr. segir að ef fjöldi leyfa í tiltekinni starfsemi er takmarkaður vegna skorts á tiltækum náttúruauðlindum eða tæknigetu skal leyfisveitandi birta fyrirfram við hvað verður stuðst við mat á umsækjendum til að tryggja óhlutdrægni og gagnsæi við valið. Sú skylda er því lögð á leyfisveitanda að birta fyrirfram allar viðeigandi upplýsingar sem lúta að leyfisferlinu þ.m.t. inntak leyfisferlisins,

ástæðu þess að fjöldi leyfa er takmarkaður, tímafresti og framkvæmd valferlisins. Ef fjöldi leyfa er takmarkaður skal tímabinda leyfið og óheimilt er að láta það endurnýjast sjálfkrafa eða fela í sér annan ávinning fyrir þjónustuveitanda sem er með nýútrunnið leyfi eða annan aðila honum tengdum. Þegar tímalengd leyfis er ákvörðuð er vert að hafa í huga að það sé ekki styttra en svo að þjónustuveitandi eigi kost á að endurheimta þann kostnað sem hann lagði út vegna þjónustunnar ásamt sanngjörnum hagnaði. Með þessu ákvæði er verið að innleiða 1. og 2. mgr. 12. gr. þjónustutílskipunarinnar.

Í 5. mgr. segir að þrátt fyrir ákvæði 4. mgr. sé leyfisveitanda heimilt við veitingu leyfa að taka tillit til sjónarmiða um lýðheilsu, markmið félagsmálastefnu, heilbrigði og öryggi starfsmanna eða sjálfstætt starfandi einstaklinga, vernd umhverfisins, varðveislu menningararfleiðar og annarra brýnna almannahagsmuna. Er hér verið að innleiða 3. mgr. 12. gr. tilskipunarinnar.

Tekið er fram í 6. mgr. að ákvæði greinarinnar hafa ekki áhrif á heimildir lögbærs yfirvalds til að afturkalla leyfi er viðkomandi skilyrði eru ekki lengur uppfyllt og er það í samræmi við 4. mgr. 11. gr. þjónustutílskipunarinnar.

Um 10. gr.

Samkvæmt 1. mgr. skal málsmeðferð við leyfisveitingar vera skýr, gagnsæ og óhlutdræg og skal leyfisveitandi birta upplýsingar um fyrirkomulag málsmeðferðarinnar. Ákvæðinu er ætlað að koma í veg fyrir gerræðislegar ákvarðanir og tryggja að ákvarðanir um veitingu leyfis séu teknar með óhlutdrægum hætti. Hér er verið að innleiða 1. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar.

Í 2. mgr. er kveðið á um að frestur til að veita leyfi skuli fastsettur og birtur fyrir fram. Leyfisveitanda er heimilt að framlengja frestinn einu sinni í takmarkaðan tíma ef mál er mjög umfangsmikið. Ákvörðun um framlengingu skal rökstyðja og birta þjónustuveitanda áður en upphaflegi fresturinn rennur út. Leyfisumsókn telst fram komin á því tímamarki þegar öll nauðsynleg gögn liggja fyrir. Ef svar er ekki veitt innan tímafrests skal litið svo á að leyfi sé veitt. Evrópuríki hafa í auknu mæli gripið til þess ráðs að einfalda stjórnsýslu með því að taka upp einskonar „þögn er sama og samþykki“ reglu eða „tacit authorisation“ og er það sú leið sem kveðið er á um í frumvarpinu. Það er því afar mikilvægt að allir tímafrestir séu fastsettir fyrirfram svo að ljóst sé hvenær frestur til svara rennur út. Heimilt er að víkja frá þessu fyrirkomulagi með vísan til brýnna almannahagsmuna. Greinir er í samræmi við 3. og 4. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar.

Samkvæmt 4. mgr. skal staðfesta viðtöku umsóknar um leyfi svo fljótt sem unnt er. Í staðfestingunni skal tilgreina þau tímamörk sem um getur í 3. mgr. greinarinnar, sbr. 1. tl., tiltækar kæruleiðir, sbr. 2. tl. og yfirlýsingu, þegar það á við, um að ef ekki hafi borist svar innan ákveðinna tímamarka teljist leyfið hafa verið veitt, sbr. 3. tl. Hér er verið að innleiða 5. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar.

Í 4. mgr. segir að ef umsókn um leyfi er ábótavant skal tilkynna umsækjanda um það svo fljótt sem auðið er svo og öll hugsanlega áhrif á tímamörkin sem um getur í 3. mgr. greinarinnar. Er það í samræmi við 6. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar.

Um 11. gr.

Í 11. gr. er að finna upptalningu á skilyrðum sem óheimilt er að leggja á þjónustuveitendur sem vilja veita þjónustu með staðfestu á Íslandi og er hér verið að innleiða 14. gr. þjónustutílskipunarinnar.

Samkvæmt 1. tl. er óheimilt að láta aðgang að þjónustustarfsemi vera háða skilyrðum sem fela í sér mismunun sem grundvallast beint eða óbeint á þjóðerni eða í tilfelli lögaðila, staðsetningu skráðrar skrifstofu. Má þar einkum nefna kröfur um þjóðerni þjónustuveitanda, starfsmanna hans, hluthafa, stjórnarmanna í framkvæmdastjórn eða eftirlitsaðila eða kröfur um að þjónustuveitandi, starfsmenn

hans, hluthafar, stjórnarmenn í framkvæmdastjórn eða eftirlitsaðilar þjónustuveitanda séu búsettir á Íslandi.

Óheimilt er samkvæmt 2. tl. að banna þjónustuveitanda að hafa starfsstöð í fleiri en einu EES-ríki eða vera færður í skrár eða skráður í fagfélag- eða samtök í fleiri en einu EES-ríki.

Í 3. tl. er kveðið á um að óheimilt sé að takmarka frelsi þjónustuveitanda til að velja á milli aðalstarfsstöðvar eða aukastarfsstöðvar og er þá einkum átt við skilyrði um að þjónustuveitandi hafi aðalstarfsstöð á yfirráðasvæði leyfisveitanda. Að sama skapi er óheimilt að takmarka frelsi þjónustuveitanda til að velja á milli þess að hafa starfsstöð í formi umboðs, útibús eða dótturfélags.

Samkvæmt 4. tl. eru skilyrði sem kveða á um gagnkvæmi óheimil að undanþegnum skilyrðum sem kveðið er á um í gerningum EES-samningsins um orku. Skilyrðin mega því ekki vera þannig úr garði gerð að þau kveði á um að EES-ríki þar sem þjónustuveitandi er með staðfestu komi fram við íslenskan þjónustuveitanda með sama hætti og komi er fram við þjónustuveitanda frá því EES-ríki á Íslandi.

Óheimilt er samkvæmt 5. tl. að krefjast þess að í hverju tilfelli fyrir sig fari fram mat á því hvort að vöntun sé á þjónustu á ákveðnum markaði, hver sé efnahagsleg áhrif þjónustunnar eða hvort að þjónustan samræmist hugrænum áætlunum stjórnvalda. Heimilt er að víkja frá þessu skilyrði ef áætlanir stjórnvalda réttlætast af nauðsynlegum almannahagsmunum. Bakgrunnur ákvæðisins er sá að í nokkrum aðildarríkjum EES-svæðisins hefur verið að finna skilyrði sem þessi sem seinka eða koma jafnvel alveg í veg fyrir að þjónustuveitandi geti sótt á nýjan markað.

Í 6. tl. er kveðið á um að óheimilt sé að samkeppnisaðili þjónustuveitanda eigi aðild að ákvarðanatöku stjórnvalda í einstökum málum enda gengur það gegn því markmiði að tryggja að leyfisveitingar séu hlutlausar og gagnsæjar og getur jafnvel hindrað algjörlega innkomu nýrra þjónustuveitanda. Ákvæðið kemur þó ekki í veg fyrir að samkeppnisaðilar geti verið almennt ráðgefandi svo framarlega sem það er ekki í einstökum málum. Það kemur heldur ekki í veg fyrir að fagfélög eða fagsamtök taki ákvarðanir í einstökum málum ef þau eru í hlutverki lögbærs yfirvalds.

Samkvæmt 7. tl. er óheimilt að krefjast þess að þjónustuveitandi tryggi sig hjá íslensku tryggingarfélagi eða leggja fram tryggingu frá aðila er starfar á Íslandi. Slík skilyrði geta hæglega leitt til þess að þjónustuveitandi sé með tvöfalda tryggingu ásamt því að mismuna fjármálastofnunum eða váttryggjendum eftir staðfestu. Ákvæði kemur hins vegar ekki í veg fyrir að hægt sé að krefjast þess að þjónustuveitandi sé tryggður fyrir ákveðnum atriðum svo framarlega sem hann er ekki nú þegar með viðeigandi tryggingar. Eins kemur ákvæðið ekki í veg fyrir að þjónustuveitendum sé gert að greiða í sameiginlega bótasjóði sem fagsamtök, fagfélög eða aðrar fagstofnanir koma á fót.

Óheimilt er samkvæmt 8. tl. að gera kröfu um að þjónustuveitandi hafi verið forskráður í tiltekin tíma í skrár á Íslandi eða hafi áður stundað stafsemina í tiltekin tíma á Íslandi.

Um 12. gr.

Ákvæði IV. kafla laganna gilda þegar þjónustuveitendur með staðfestu í öðru EES-ríki vilja veita þjónustu á Íslandi án staðfestu. Til að ákvarða hvaða reglur gilda um þjónustuveitanda er því lykilatriði að skilgreina hvort um staðfestu þjónustuveitanda er að ræða en hugtakið „staðfesta“ er skilgreint í 4. tl. 1. mgr. 3. gr. frumvarpsins.

Um 13. gr.

Í 13. gr. er fjallað um frelsið til að veita þjónustu án staðfestu á Íslandi. Með greininni er 16. gr. tilskipunarinnar innleidd en hún er ein af hornsteinum hennar. Ákvæði 1. mgr. kveður á um að þjónustuveitandi með staðfestu í öðru EES-ríki eigi rétt á að veita þjónustu án staðfestu á Íslandi.

Samkvæmt 2. gr. er óheimilt að setja sérstök skilyrði fyrir veitingu þjónustu án staðfestu nema það sé nauðsynleg með vísan til allsherjarreglu, almannaöryggis, lýðheilsu eða umhverfisverndar. Lögbærum yfirvöldum á Íslandi er því óheimilt að leggja skyldur á þjónustuveitendur nema hægt sé að rökstyðja þær með vísan til fyrrgreindra sjónarmiða. Ákvæðið kemur ekki í veg fyrir að lögbær yfirvöld á Íslandi geti látið ákveðin skilyrði gilda um þjónustuveitendur sem hafa staðfestu á Íslandi þó að þeim sé ekki heimilt að láta þau gilda um þjónustuveitendur sem veita þjónustu án staðfestu.

Í 3. mgr. er kveðið á um að óheimilt sé að setja skilyrði fyrir þjónustuveitingu án staðfestu sem leiða til beinnar eða óbeinnar mismununar á grundvelli þjóðernis eða staðfestu. Þau skilyrði sem þjónustuveitanda er gert að uppfylla til að mega veita þjónustu án staðfestu á Íslandi skulu ekki vera strangari en nauðsynlegt er til að ná þeim markmiðum sem stefnt er að. Þannig er alltaf óheimilt að setja skilyrði sem leiða til mismununar þrátt fyrir að það tengist undantekningunum sem kveðið er á um í 1. mgr. Lokaprófið á það hvort að heimilt er að leggja ákveðið skilyrði á þjónustuveitanda sem veitir þjónustu án staðfestu er svo meðalhófið. Ef skilyrðið er ekki til þess fallið að ná einhverju af þeim markmiðum sem vísað er til í 1. mgr. er það ekki réttlætanlegt. Í því sambandi getur jafnvel þurft að meta hvort að skilyrði sem gilda um þjónustuveitandi í öðru EES-ríki eru til þess fallinn að ná því markmiði sem stefnt er að. Mat á nauðsyn getur því oft þurft að fara fram í hverju tilfelli fyrir sig.

Í 4. mgr. eru talin upp í 7 liðum skilyrði sem óheimilt er að setja fyrir því að þjónustuveitandi geti veitt þjónustu án staðfestu á Íslandi og er verið að innleiða 2. mgr. 16. gr. tilskipunarinnar.

Samkvæmt 1. tl. er óheimilt að gera kröfu um að þjónustuveitandi hafi starfsstöð á Íslandi enda kæmi skilyrði sem þetta eðli málsins samkvæmt í veg fyrir að hægt væri að veita þjónustu án staðfestu á Íslandi líkt og kveðið er á um í 1. mgr.

Í 2. tl. segir að óheimilt sé að gera kröfu um að þjónustuveitandi þurfi að sækja um leyfi til að veita þjónustu nema kveðið sé á um undantekningu frá því í þessum lögum eða öðrum lögum sem ganga þessum lögum framár. Á það meðal annar við um skilyrði sem kveða á um að þjónustuveitandi verði að skrá sig í opinberar skrár eða skrár fagfélaga eða fagsamtaka. Með öðrum lögum er t.d. átt við lög er fjalla um viðurkenningu á menntun og hæfi til starfsréttinda sem byggja á tilskipun Evrópusambandsins nr. 2005/36/EB.

Skilyrði er leggja bann við því að þjónustuveitandi setji á fót tiltekna starfsemi sem hann þarfnast til að geta veitt þjónustu eru óheimilt samkvæmt 3. tl. Ástæðan er sú að þrátt fyrir að þjónustuveitandi veiti þjónustu án staðfestu getur hann þurft að hafa einhverja aðstöðu á Íslandi líkt og t.d. skrifstofu eða geymslu.

Bannað er að setja skilyrði sem kveður á um sérstakt samningsbundið fyrirkomulag milli þjónustuveitanda og viðtakanda sem kemur í veg fyrir eða takmarkar að sjálfstætt starfandi aðili geti veitt þjónustu samanber 4. tl. Þetta á t.d. við ef kveðið er á um að ákveðna þjónustu sé ekki hægt að veita sem sjálfstætt starfandi aðili heldur einungis í tengslum við ráðningarsamband.

Samkvæmt 5. tl. er óheimilt að krefjast þess að þjónustuveitandi hafi undir höndum vottorð frá lögbærum yfirvöldum um hæfi til að stunda þjónustustarfsemi en slík skilyrði geta flækt og valdið töfum á aðgengi þjónustuveitanda að því að veita þjónustu.

Óheimilt er að kveða á um skilyrði sem hafa áhrif á notkun búnaðar og tækja sem eru óaðskiljanlegur hluti þjónustunnar nema þau séu nauðsynlega vegna heilbrigðis og öryggis á vinnustað. Er hér m.a. átt við hverskonar verkfæri, vélar, vinnufatnað o.s.f.v. Ákvæði á hins vegar ekki við efni sem þjónustuveitandi þarf á að halda til að veita þjónustu. Ákvæði hefur heldur ekki áhrif á rétt lögbærra yfirvalda til að kveða á um skilyrði sem eru nauðsynleg vegna heilbrigðis og öryggis á vinnustöðum.

Samkvæmt 7. tl. er óheimilt að kveða á um skilyrði sem mismuna viðtakendum þjónusta á grundvelli þjóðernis eða búsetu sbr. 14. gr. laga þessara. Ástæðan er sú að kvaðir sem settar eru á hugsanlega viðtakendur þjónustu geta falið í sér óbeina hindrun á rétti þjónustuveitanda til að veita þjónustu án staðfestu. Að öðru leiti vísast til athugasemda með 14. gr. laganna.

Rétt þykir að taka af öll tvímæli með það að þrátt fyrir ákvæði 1-4. mgr. hafi greinin ekki áhrif á rétt lögbærs yfirvalds til að beita reglum sem kveðið er á um í kjarasamningum og er það tekið fram í 5. mgr. greinarinnar.

Eins og áður sagði er með 13. gr. verið að innleiða 16. gr. tilskipunarinnar. Í 17. gr. tilskipunarinnar er hins vegar að finna upptalningu á hinum ýmsu gerðum Evrópusambandsins sem og ýmis konar þjónustu sem undanþegin er gildissviði IV. kafla laganna. Því er í 6. mgr. gert ráð fyrir að ráðherra sé heimilt að kveða á um almennar undanþágur frá skilyrðum greinarinnar í reglugerð.

Um 14. gr.

Samkvæmt 1. mgr. greinarinnar er lögbæru yfirvaldi, þrátt fyrir ákvæði 13. gr., heimilt í undantekningartilfellum að grípa til sérstakra ráðstafana gagnvart þjónustuveitanda sem hyggst veita þjónustu án staðfestu á Íslandi ef ráðstafanirnar eru gerðar til að tryggja öryggi þjónustu. Einungis er heimilt að nýta þessa undanþágu í sérstökum tilfellum er snúa að afmarkaðri þjónustu ákveðins þjónustuveitanda. Óheimilt er að nota ákvæði greinarinnar til að víkja almennt frá ákvæðum 13. gr. á ákveðnum þjónustusviðum eða með vísan til ákveðinnar tegundar þjónustuveitanda.

Samkvæmt 2. mgr. er lögbæru yfirvaldi einungis heimilt að grípa til ráðstafana í samræmi við 1. mgr. eftir að hafa leitað aðstoðar hjá lögbæru yfirvaldi í viðeigandi EES-ríki sbr. ákvæði reglna er ráðherra setur og lúta að samvinnu stjórnvalda EES-ríkjanna vegna þjónustuviðskipta. Um frekari upplýsingar um reglurnar vísast til almennra athugasemda við 21. gr. Ákvæðið hefur það í för með sér að það er einungis heimilt að beita undanþágu 1. mgr. ef öryggi þjónustu er ógnað og ef ekki er hægt að vinna bót á því með aðstoð frá staðfestaraðildarríki þjónustuveitanda. Þau skilyrði sem lögbær yfirvöld á Íslandi setja verða að vera betur til þess fallinn að tryggja öryggi þjónustu heldur en þau skilyrði sem staðfestuaðildarríkið hefur gripið til. Með þessari grein er 18. gr. þjónustutilskipunarinnar innleidd.

Um 15. gr.

Samkvæmt 15. gr. er óheimilt að mismuna viðtakendum þjónustu á grundvelli þjóðernis eða búsetu og þjónustuveitanda er óheimilt að setja í þjónustuskilmála sína skilyrði er mismuna viðtakendum þjónustu á þeim grundvelli. Í undantekningartilfellum er heimilt að setja mismunandi skilyrði fyrir aðgengi að þjónustu ef mismunurinn er rökstuddur beint með hlutlægum viðmiðum. Er hér verið að innleiða 19. og 20. gr. tilskipunarinnar. Til að ná frjálsu flæði þjónustu á innri markaðnum er ekki einungis nauðsynlegt að tryggja þjónustuveitendum rétt til að veita þjónustu án staðfestu heldur er einnig nauðsynlegt að tryggja að viðtakendur þjónustu geti nýtt sér rétt sinn óháð staðfestu þeirra eða þjónustuveitanda. Ákvæði útilokar hins vegar ekki með öllu að mismunandi reglur geti gilt um viðtakendur þjónustu eftir því hvar þeir eru með staðfestu. T.d. mætti hugsanlega réttlæta að íbúar einhvers ákveðins sveitarfélags borguðu lægri þóknun fyrir þjónustu t.d. sundlaugar sem rekin er af viðkomandi sveitarfélagi og fjármögnuð með skatttekjum sveitarfélagsins. Eins kemur ákvæði ekki í veg fyrir að þjónustuveitandi mismuni viðtakendum eftir búsetu ef það byggist á viðskiptalegum forsendum t.d. að þjónustan sé misjafnlega dýrari eftir því sem fjarlægð frá þjónustuveitanda eykst. Ákvæði gildir um alla þjónustuviðtakendur en hugtakið er skilgreint í 3. tl. 1. mgr. 3. gr. laganna.

Um 16. gr.

Í 1. mgr. eru listaðar upp þær upplýsingar sem viðtakendur þjónustu eiga að geta nálgast á Íslandi og er hér verið að innleiða 21. gr. tilskipunarinnar. Tilgangurinn er sá að viðtakendur þjónustu geti auðveldlega valið sér þjónustuveitanda óháð staðfestu hans en skortur á upplýsingum gerir það að

verkum að neytandi á erfitt með að bera saman kjör mismunandi þjónustuveitenda og veigrar sér jafnvel við því að leita til þjónustuveitenda sem ekki eru með staðfestu í sama ríki.

Samkvæmt 1. tl. eiga viðtakendur að geta nálgast almennar upplýsingar um kröfur sem gilda í öðrum EES-ríkjum varðandi aðgang að þjónustustarfsemi og því að stunda hana, einkum varðandi vernd neytenda. Ákvæði 2. tl. kveður á um að almennar upplýsingar um tiltækar leiðir til að leggja fram kvartanir komi upp ágreiningur milli þjónustuveitanda og viðtakanda eigi að vera aðgengilegar viðtakendum og samkvæmt 3. tl. verður viðtakandi að geta fengið upplýsingar um hvernig unnt er að ná sambandi við samtök eða stofnanir, þ.m.t. evrópsku neytendaaðstoðina þar sem þjónustuveitendur eða viðtakendur geta fengið hagnýta aðstoð.

Samkvæmt 2. mgr. eiga upplýsingar frá lögbærum yfirvöldum að fela í sér einfaldar leiðbeiningar um hvert skref fyrir sig og skulu þær vera uppfærðar og aðgengilegar með rafrænum hætti.

Megininntak greinarinnar er að viðtakandi á að geti fengið almennar upplýsingar en ákvæði felur ekki í sér að lögbær yfirvöld verði að veita sértæka ítarlega aðstoð í einstökum málum. Samvinna lögbærra yfirvalda aðildarríkjanna er lykilatríði en nánar er kveðið á um þá samvinnu í reglum sem ráðherra setur sbr. 21. gr. laganna. Ákvæði leggur heldur ekki þær skyldur á lögbundin yfirvöld að hafa allar fyrrgreindar upplýsingar til reiðu heldur verður það að geta aflað þeirra ef viðtakandi svo óskar.

Um 17. gr.

Í 17. gr. er fjallað um þær upplýsingar sem þjónustuveitendum er skylt að hafa tiltækar fyrir viðtakendur. Í mörgum tilfellum hafa viðtakendur þjónustu ekki nægar upplýsingar um þjónustuveitendur og þjónustu þeirra. Þessari grein er ætlað að auka möguleika viðtakenda á því að nálgast nauðsynlegar upplýsingar án þess að leggja of þungar byrgðar á þjónustuveitendur. Með greininni er verið að innleiða 22. gr. þjónustutillskipunarinnar.

Í 1. mgr. eru í 10 liðum taldar upp þær upplýsingar sem þurfa alltaf að vera aðgengilegar fyrir viðtakendur þjónustu en það eru upplýsingar um nafn, réttarstöðu, rekstrarform, heimilisfang og aðrar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að hafa samband við þjónustuveitandann, sbr. 1. tl., upplýsingar um skrár sem þjónustuveitandi er skráður í, sbr. 2. tl., upplýsingar um viðeigandi lögbær yfirvöld ef starfsemin er háð leyfum, sbr. 3. tl. virðisaukanúmer, sbr. 4. tl., í tilfelli lögverndaðra starfsgreina, öll fagfélög þar sem þjónustuveitandi er skráður, starfsheiti og EES-ríki þar sem starfsheitið er veitt, sbr. 5. tl., staðlaða samningsskilmála sem þjónustuveitandi notar, þar með talda samningsskilmála er varða lög sem gilda um samninginn og þar til bæra dómstóla, sbr. 6. tl., tilvist ábyrgðar á þjónustu eftir sölu, umfram lögbundna ábyrgð, sbr. 7. tl., fyrirframákveðin verð, sbr. 8. tl., helstu þætti þjónustunnar, 9. tl. og starfsábyrgðatryggingar og ábyrgðir, hvernig hægt er að ná sambandi við váttryggjanda eða ábyrgðarmann og við hvaða svæði tryggingarnar eða ábyrgðirnar eru bundnar sbr. 10. tl. Ákvæði 1. mgr. þarfnast ekki frekari skýringa.

Samkvæmt 2. mgr. skulu þær upplýsingar sem um er getið í 1. mgr. koma fram í öllum upplýsingaskjölum sem þjónustuveitandi afhendir viðtakanda þar sem sett er fram nákvæm lýsing á þjónustunni. Þær skulu einnig vera aðgengilegar viðtakanda með rafrænum hætti og þar sem þjónustan er veitt. Að öðru leiti er þjónustuveitanda í sjálfsvald sett hvernig hann kemur upplýsingunum á framfæri.

Samkvæmt 3. mgr. ber þjónustuveitanda að leggja fram þær upplýsingar sem taldar eru upp í 1-5. tl. 3. mgr. til viðbótar þeim sem um getur í 1. mgr. ef viðtakandi óskar eftir því. Er hér um að ræða upplýsingar um verð eða þá aðferð sem notuð er til að reikna út verð ef þjónustuveitandi getur ekki gefið verðið upp fyrirfram, sbr. 1. tl., starfsreglur sem gilda um þjónustuveitanda í staðfestuaðildarríki hans, sé um lögverndaðar starfsgreinar að ræða, sbr. 2. tl., upplýsingar um þverfaglega starfsemi og samstarf þjónustuveitanda sem tengist viðkomandi þjónustu og til hvaða ráðstafana hefur verið

gripið til að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra, sbr. 3. tl., allar siðareglur starfsstétta sem þjónustuveitandi er bundin af, hvar þær er að finna með rafrænum hætti og á hvaða tungumáli þær eru tiltækar, sbr. 4. tl. og upplýsingar um þær einkaréttarlegu úrlausnarleiðir í ágreiningsmálum, sem tiltækar eru, hvað einkenni slíkar leiðir og hver séu skilyrði þess að nota slíkar aðferðir sbr. 5. tl. Ákvæði 3. mgr. þarfnast ekki frekari skýringa.

Í 4. mgr. segir að upplýsingarnar sem kveðið er á um í greininni skulu liggja fyrir áður en samningur er gerður. Ef ekki er um formlegan samning að ræða skulu þær liggja fyrir innan hæfilegs tíma áður en að þjónustan er veitt.

Um 18. gr.

Samkvæmt greininni er óheimilt er að krefjast þess að þjónustuveitandi afli sér starfsábyrgðartryggingar eða annarskonar ábyrgðar á Íslandi ef þjónustuveitandinn er þegar með ábyrgð eða váttryggingu gefna út af lánastofnun eða váttryggjanda sem hefur starfsleyfi í öðru EES-ríki sem er jafngild eða í meginatriðum sambærileg við þá tryggingu sem krafist er. Ef tryggingin eða ábyrgðin er aðeins sambærileg að hluta er heimilt að krefjast viðbótartryggingar vegna þeirra þátta sem ekki falla undir fyrirliggjandi tryggingu. Með greininni er verið að innleiða 23. gr. þjónustutílskipunarinnar. Lögbært yfirvald verður að leggja mat á það hvort að tryggingin eða ábyrgðin telst jafngild eða í meginatriðum sambærileg í ljósi tilgangs og skilmála tryggingarinnar.

Um 19. gr.

Samkvæmt greininni er óheimilt að kveða um allsherjarbann við markaðssetningu lögverndaðra starfsstétta. Hugtakið „markaðssetning“ er skilgreint í 11. tl. 1. mgr. 3. gr. frumvarpsins. Bann við allsherjarmarkaðssetningu kemur hins vegar ekki í veg fyrir að settar séu reglur t.d. um innihald og skilyrði auglýsinga og annarrar markaðssetningar. Þá er heimilt að kveða á um bann við markaðssetningu vegna brýnna almannahagsmuna svo fremi að gætt sé jafnræðis og meðalhófs. Er hér verið að innleiða 24. gr. tilskipunarinnar.

Um 20. gr.

Ákvæði 1. mgr. kveður á um að þjónustuveitandi hafi rétt á að stunda þverfaglega starfsemi sjálfur og í samstarfi með öðrum en takmörkun á þessum rétti getur takmarkað framboð þjónustu og hindrað þróun nýrrar þjónustustarfsemi. Hugtakið „þverfaglega starfsemi“ er skilgreint í 13. tl. 1. mgr. 3. gr. laganna. Þá segir einnig í greininni að í slíkum tilfellum skuli tryggja að komið sé í veg fyrir hagsmunaárekstra, að ekki leiki vafi á sjálfstæði og óhlutdrægni hverrar starfsemi fyrir sig og að reglur viðeigandi starfsstétta stangist ekki á, sérstaklega hvað varðar þagnarskyldu.

Þá segir í 2. mgr. að þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. sé heimilt að takmarka annars vegar þverfaglega starfsemi lögverndaðra starfsstétta, til að tryggja að farið sé að reglum um siðferðilega breytni starfsstétta og til að tryggja sjálfstæði og óhlutdrægni, sbr. 1. tl. og hins vegar þjónustuveitanda sem veita þjónustu á sviði vottunar, faggildingar, tæknilegs eftirlits, prófana eða tilrauna, til að tryggja sjálfstæði þeirra og óhlutdrægni, sbr. 2. tl. Gildir ákvæðið óháð því hvort að hindranirnar er að finna í lögum eða reglum settum af stjórnvöldum, sveitarfélögum eða fagfélögum, fagsamtökum eða öðrum fagstofnunum.

Um 21. gr.

Samkvæmt 1. mgr. skulu íslensk stjórnvöld eiga samstarf við stjórnvöld annarra EES-ríkja um miðlun upplýsinga sem nauðsynlegar eru til að tryggja frjálst flæði þjónustu. Til að markmið tilskipunarinnar um aukið flæði þjónustu með afnáms hindrana og einföldun ferla náist er afar mikilvægt að aðildarríkin eigi með sér gott samstarf. Samvinna stjórnvalda er einnig afar mikilvæg til að tryggja nægjanlegt eftirlit með þjónustuveitendum sérstaklega þegar um er að ræða að þjónusta sé veitt án staðfestu.

Í 2. mgr. er kveðið á um að stjórnvöld er hafi með höndum leyfisveitingar eða eftirlit með þjónustuveitendum hafa heimild til að miðla nauðsynlegum upplýsingum í gegnum sérstakt evrópskt upplýsingakerfi (Internal Market Information system). Með sama hætti er stjórnvöldum heimilt að taka við upplýsingum úr slíku kerfi og varðveita þær í skrá. Miðlun með öðrum hætti er óheimil.

Samkvæmt 3. mgr. setur ráðherra nánari reglur um samvinnu stjórnvalda á EES-svæðinu á sviði stjórnsýslu í tengslum við lög þessi. Tilskipunin hefur að geyma ítarlegar reglur um samvinnu stjórnvalda sem betur eiga heima í reglugerð en lögum.

Um 22. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa

Um 23. gr.

Samkvæmt greininni skal gildistaka laganna miðast við 28. desember 2009 en samkvæmt 44. gr. tilskipunarinnar skulu aðildarríkin vera búin að innleiða tilskipunina fyrir þann tíma.

DRÖG